

ELM-elektronikus posta a UNIX/Linux operációs rendszerben

UNIX/Linux operációs rendszerek (OS) alapjában véve karakterorientált OS mint a DOS. A legnagyobb különbség köztük az, hogy a DOS egyfelhasználójú rendszer (benne egyidőben csak egy felhasználói program futtatható), míg a UNIX/Linux hálózati, többfelhasználójú OS. Tartalmazzák a kis és nagy hálózatok (LAN, WAN pl. INTERNET) működéséhez és kiszolgálásához szükséges alapvető szolgáltatásokat. Ezek közé tartozik a WWW oldalak szöveges módon történő olvasására szolgáló Lynx program és az elektronikus posta küldésére és fogadására szolgáló mailprogramok is. A UNIX legismertebb változataiban más - más nevű (UNIX System V – mailx és a BSD UNIX – mail), de a felhasználó szempontjából gyakorlatilag azonosan kezelt programokról van szó. Rajtuk kívül még más programok is nyújtanak hasonló szolgáltatásokat. Közülük legismertebb az ELM. Ez a Linux OS-ben is megtalálható.

Az ELM indítása és használata

Az OS (UNIX/Linux) rendszerbe való bejelentkezés után, melyhez meg kell adni a

Login: (a felhasználó neve általában)

Password: (itt a felhasználó jelszavát kell beírni)

\$ prompt jelzi az OS futását. A programot az **elm** parancs beírásával indítjuk.

```
Mailbox is '/usr/spool/mail/hambalik' with 0 message [ELM 2.4ME+ PL49 (25)]
```

```
 |=pipe, !=shell, ?=help, <n>=set current to n, /=search pattern  
a)alias, C)opy, c)hange folder, d)elete, e)dit, f)orward, g)roup reply, m)ail,  
n)ext, o)ptions, p)rint, q)uit, r)eply, s)ave, t)ag, u)ndelete, or e(x)it
```

```
Command:
```

1. ábra. ELM indítás után.

Legeslegelső alkalommal (ezután már nem jelenik meg többször) a két kérdésre igenlő (Y) választ adva a program kialakítja a szükséges könyvtárakat, majd megjelenik a program tipikus képe, felül a posták helye, alul a menüvel. Alapbeállításában a postaprogram a vi szövegszerkesztőt használja, de néhány parancs segítségével a joe szövegszerkesztőt is beállíthatjuk.

A menü szavaiban mindig egy betű után zárójel van, ezek leütésével lehet a parancsokat aktivizálni (pl. r)eply – r-et nyomjuk le ENTER nélkül).

(m) mail – a posta írására szolgál. Az m betű lenyomása után be kell írni:

Send meessage to: (ide a címzett mailcímét kell beírni, ha egyszerre több vesszővel elválasztva)

Subject: (ide a levél tartalmát jellemző rövid címet írjuk)

Copies to: (erre a címre küldi a levél kópiáját, ha szükséges! Lehet üres is, mint általában)

Ezután a program kinyitja a vi szövegszerkesztőt és a levél tartalmának megírása következik. Elkészültével a vi –t az ESC lenyomása után ZZ (két nagy Z) bíráásával (joe editor esetében CTRL + K és CTRL + X egymás utáni lenyomásával érvük ezt el) elhagyva az s (send) betűt nyomjuk le. Megtörténik a posta elküldése. Hiba esetében az f (forget) betűt használjuk, nem küldi el a postát.

Posta érkezéssel a bejelentkezés után az OS a **You have mail!** felirattal jelzi annak érkezését. Az ELM indítása után az érkezett posta sorszámozva, érkezési sorrendben jelenik meg a képernyő felső részében.

(r) replay – az érkezett postára a postát küldőnek küldi a választ. Postacímét ezért nem kér. A többi hasonlóan töltjük ki mint az új levél esetében.

(f) forward – az érkezett posta továbbküldésére (esetleg kommentálva) szolgál. Az új mailcímet kéri, ide küldi a postát tovább. Kommentár esetén az Edit outgoing message? Kérdésre Y választ adunk, majd a vi szövegszerkesztő segítségével kommentáljuk a levelet, hasonlóan mint az új levélnél elhagyva a vi-t s lenyomásával továbbküldjük a postát.

(C) copy – a nagy C beírásával majd a Copy message to: kéreknél az állomány nevének beírásával + ENTER, a levelek tartalmának mentésére (FD vagy HD) szolgál.

A vi szövegszerkesztő használatához nélkülözhetetlenül szükséges utasítások

vi név – megnyitja az ilyen nevű állományt, melyet tovább írhatunk, alakíthatunk

Minden itt következő parancs az ESC billentyű lenyomásával kezdődik!

ESC + a – a kurzor utáni helyre szöveget írhatunk így

ESC + i – a kurzor elé írhatunk szöveget így

ESC + x – a kurzor helyén törli a karaktert

ESC + r – a kurzor helyén a beírt jellel helyettesíti a karaktert

ESC + dd – a kurzor által megjelölt helyen törli az egész sort

ESC + ZZ – csak ha változott menti, ha nem az editálást befejezi és elhagyja a vi editort.

ESC + :wq – az állományt mindig menti, majd az editálást befejezi és elhagyja a vi editort.

ESC + :q! – mentés nélkül befejezi az editálást és elhagyja a vi editort.

A joe editor legszükségesebb parancsai

Az ELM beindításakor automatikusan indul (ha ezt állítottuk be elsődleges szövegszerkesztőnek). A szöveg NC, T602 vagy más DOS editorhoz hasonló módon írjuk be majd a **CTRL + K** és **CTRL + X** kombinációk beütésével elhagyjuk az editort. Posta esetében az ELM programban a szokásos módon az **s** lenyomásával elküldjük a postát.

Mailparancsok (ELM programot nélkülözők, egyenest beírhatók):

mail mailcím < állománynév, ENTER – előre megírt (és az uuencode paranccsal kódolt) állomány mail formában való küldésére szolgál, elküldi az állományt a megadott címre.

mail mailcím - levél küldésére szolgál (vi - nélkül)

. (azaz ponttal kezdve) – új sor elején egyedül álló pont a szöveg utolsó sorában és ENTER lenyomásával bezárja az editort (levélírást).

mail (önmagában) – az érkezett posta olvasása

cd Mail – a postát tartalmazó könyvtár beállítása

cat állománynév a postában érkezett állomány olvasása

Csak a Linux OS – ben! A gyorsabb és kényelmesebb munkát a DOS – ban használatos Norton Commander (NC) programhoz külalakban és kezelésben nagyon hasonló MC (Midnight Commander) program segíti. A programot **mc** beírásával indítjuk.

A leggyakrabban használt UNIX/Linux parancsok és DOS megfelelőik

UNIX/Linux	DOS
ls (esetleg -a, -al opcióval)	DIR
rm (visszaállíthatatlanul töröl!)	DEL
cd	CD
cd..	CD..
cp (állományt másol)	copy
mv (áthelyezi az állományt, átmásolja az új helyre, majd az eredetét törli)	
pwd (aktuális könyvtárat írja ki)	-
mkdir	MD
rmdir	RD
cat	TYPE

CTRL+D a UNIX/Linux elhagyása vagy **logout** beírása.

A mechanikák megjelölése különbözik a megszokott DOS formától:

/dev/fd0	A:
/dev/fd1	B:
/dev/hda1	C:
/dev/hda2	D:
/dev/iso9660 ha CD-ROM	E:

